

Den Haag

078

Retouradres Spui 70 2511 BT Den Haag
Aan de NBA

Ons kenmerk
GAD/2021.109
Contactpersoon
Drs. Theresia Gommans RO
Telefoonnummer
06-50056704

Datum
15 september 2021

Onderwerp
Reactie consultatie concept handreiking 11xx 'Het verkrijgen van inzicht in soft controls in het kader van de jaarrekeningcontrole'

Bij deze willen wij vanuit de gemeentelijke Accountantsdienst van de gemeente Den Haag graag reageren op de concept handreiking 11xx 'Het verkrijgen van inzicht in soft controls in het kader van de jaarrekeningcontrole'.

Algemeen: mooi dat het NBA het belang van cultuur en soft controls benadrukt.

Als GAD willen wij als eerste aangeven dat wij het een mooie ontwikkeling vinden dat vanuit de beroepsorganisatie NBA het belang van cultuur en soft controls extra benadrukt wordt. Voor ons als GAD komt deze handreiking op een goed moment aan. Wij merken dat de tijd rijp is om met dit onderwerp verder aan de slag te gaan.

Het is prettig te lezen dat in de handreiking aangegeven wordt dat dit onderwerp maatwerk vraagt. Wij zien dit document als een groeidocument en dat in de loop van de tijd deze handreiking wordt verrijkt met concretere praktijktoepassingen, ook vanuit de overheidspraktijk. Uiteraard zijn wij graag bereid hier een bijdrage aan te leveren.

Wij geven graag de volgende aandachtspunten mee:

- Op verschillende momenten in de jaarrekeningcontrole kunnen cultuur en soft controls meegenomen worden. Wij zien als eerste een algemene cultuurscan als onderdeel van de omgevingsanalyse die de accountant jaarlijks standaard bij de start uitvoert. Dat zou naar ons idee betekenen dat voor de accountantscontrole geen uitgebreid/uitvoerig cultuur onderzoek noodzakelijk is, maar meer verkennend bekeken wordt wat opvallende punten zijn. Onderdelen wegen wij nu al mee in onze controles. Wij zijn benieuwd hoe het NBA dit ziet.
- Rapporteren over soft controls is voor ons als Accountantsdienst relatief nieuw. Wij zouden graag meer voorbeelden zien hoe hierover gerapporteerd kan worden. Het rapporteren over soft controls vraagt naar ons idee andere bewoordingen (zoals spreken over observaties of opvallende zaken). Daarnaast gaat het in veel mindere mate om goed/fout.
- Naar onze opvatting vraagt onderzoek naar cultuur en soft controls andere (nieuwe) vaardigheden en onderzoeksmethodieken. Het is makkelijk om bepaald handelen of gedrag met onze accountantsbril 'anders/verschillend' te interpreteren dan de gecontroleerde. Naar ons idee is dit een risico en zijn trainingen en het inzetten van andere disciplines welkom.

- Aanvullend willen wij meegeven dat het concept (hybride) thuiswerken, in verband met COVID-19 omstandigheden, invloed kan hebben op de soft controls en technieken die de accountant bij haar onderzoek kan toepassen.

Naast de aandachtspunten geven we kort antwoord op de vragen.

1. *Is de gebruikte omschrijving van soft controls voldoende duidelijk? Zo niet, dan graag aangeven welke omschrijving dan wel duidelijk is.*
Voor ons is de omschrijving duidelijk. Daarbij komt dat afgelopen jaren de term soft controls een steeds meer ingeburgerd begrip is geworden.
2. *Wat vindt u van de gebruikte modellen voor cultuur en soft controls? Heeft u bezwaren tegen de gebruikte modellen? Zo ja, kunt aangeven wat deze bezwaren zijn?*
Wij hebben in principe geen bezwaar tegen de modellen. Het zou echter wel prettig zijn als meerdere wetenschappelijk onderbouwde modellen aangereikt worden en dat een motivatie wordt gegeven waarom en waarvoor het uitgekozen model geschikt is. Binnen één organisatie kunnen verschillende culturen bestaan en zal de (gewenste) cultuur bij een uitvoeringsorganisatie anders zijn dan bij een projectorganisatie.
3. *Wat vindt u van de beschreven technieken? Heeft u bezwaren tegen de gebruikte technieken? Zo ja, kunt aangeven wat deze bezwaren zijn?*
Het lijkt ons een goede opsomming te zijn. Wij willen meegeven dat een aantal technieken nieuwe vaardigheden vraagt. De vraag is of een accountantsorganisatie over deze vaardigheden beschikt. Wij denken daarom dat vaardigheidstrainingen noodzakelijk zijn.
4. *Wat vindt u van de beschreven praktijkuitwerkingen? Heeft u concrete voorbeelden van andere praktijkuitwerkingen?*
De praktijkvoorbeelden zijn duidelijk en lijken gericht op de controle van een commercieel bedrijf. Wij zouden meer voorbeelden willen zien vanuit de overheidspraktijk.
5. *Wat vindt u van de beschreven impact op de risicoanalyse en controleaanpak en de bijbehorende praktijkvoorbeelden? Heeft u hier ervaring mee en heeft u aanvullende suggesties?*
Zie vraag 4.
6. *Heeft u dit onderwerp wel eens met uw (controle)cliënt of met andere belanghebbenden besproken? Heeft u hierover gerapporteerd? Zo ja, kunt u aangeven hoe uw rapportage eruit zag en waarover u heeft gerapporteerd?*
Als GAD hebben wij afgelopen jaar een fraudeparagraaf opgenomen in de verklaring, als onderdeel van de pilot fraude van de NBA. Dit zorgt dat wij ook gesproken hebben met de organisatie over dit onderwerp en de daarmee samenhangende soft controls. Daarnaast hebben wij in onze managementletter een paragraaf 'wat valt ons op' opgenomen. Wij hebben het volgende opgenomen: 'Als uw accountant willen wij ook onze waarnemingen over uw organisatie met u delen. Dit zijn niet direct feiten of zaken die de jaarrekening raken. Het zijn zaken die opvallen en die wij graag met u delen. Dit met als doel dat de gemeente kan bepalen of dit overeenkomt met haar eigen beeld en in hoeverre dit zaken zijn waar de gemeente concreet mee aan de slag wil gaan.'
Wij denken wel dat wij aan het begin staan van een leertraject. Wij zijn dan ook van mening dat het belangrijk is met elkaar ervaringen uit te wisselen hoe je als accountant deze onderwerpen bespreekt en hierover rapporteert. Als GAD zijn wij in ieder geval met dit onderwerp aan de slag en zijn ook zeker bereid onze ervaringen te delen.

7. *Is de handreiking toepasbaar in de praktijk? Kunt u uw antwoord motiveren?*
Met name bijlage 1 en 3 geven eerste handvatten om met cultuur en soft controls verder aan de slag te gaan. Wij denken dat het belangrijk is deze handreiking verder te verrijken met voorbeelden en werkwijzen die in de praktijk gebruikt kunnen worden.
8. *Wat vindt u van de bijlagen? Zijn deze behulpzaam?*
Zie eerdere antwoorden.
9. *Heeft u behoefte aan training op dit onderwerp? Zo ja, zou u de trainingsbehoefte nader kunnen specificeren?*
Er is zeker behoefte aan, wij denken zelf dat het verplicht zou mogen worden gesteld. Het zou dan gaan om zowel theoretische kennis en vaardigheden trainingen.